

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Kiss M.Tibor ügyvéd által képviselt **I. rendű, a II. rendű felperesnek**, a dr. Malatinszky Krisztina ügyvéd által képviselt **I. rendű, II. rendű alperesek** ellen a Fővárosi Bíróságnál 14.G.41.371/2009. szám alatt indult és a Fővárosi Ítéltábla 11.Gf.40.107/2010/9. számú ítéletével befejezett perében - amelyben a dr. Gárdos István ügyvéd az I.r. alperes pernyertességének érdekében **beavatkozott** - az említett számú másodfokú határozat ellen a felperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - 2011. április 19-én - tartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 11.Gf.40.107/2010/9.számú ítéletét - a felülvizsgálati kérelem keretei között - hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen 15 nap alatt az I.r. alperesnek 3,000.000 (Hárommillió) forint felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint az N A Zrt. által 2005. december 31-én az M7 autópálya B-N közötti szakaszának tervezésére és kivitelezésére kiírt közbeszerzési eljárásban az I-II. r. felperesek, valamint az I.r. alperes közösen indultak. Nevezettek 2006. január 27-én együttműködési megállapodást kötöttek, később 2006. június 20-án újabb megállapodásban a korábbi szerződéses kikötéseket megismételték. Megállapodtak abban, hogy az I.r. alperes részesedése a teljes

feladatból mintegy 40 %, míg mintegy 30-30 % az I. és II. r. felperesek „felelősségi körébe tartozik”, a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés szerinti kötelezettségeik teljesítéséért a megrendelő felé egyetemlegesen felelnek, továbbá, hogy a „konzorcium” vezetője az I.r. alperes, akinek megbízottja jogosult kötelezettségvállalásra, nyilatkozattételre és a vitás kérdésekben való döntésre.

2006. szeptember 7-én az N A Zrt. jogutódja az N Zrt. mint pályázató és az I-II.r. felperesek, illetve I.r. alperes által létrehozott „PVT-M7 konzorciumot” hirdette ki a közbeszerzési eljárás nyertesének. A vállalkozási szerződést 2006. szeptember 15-én kötötték meg 52,645.200.000 Ft fix átalányár kikötése mellett. Megállapodtak abban, hogy „a vállalkozó” havonta nyújthat be számlát a „Mérnök” által igazolt tárgyidőszakban elvégzett munkákról, amelyet a megrendelő átutalással teljesített. A megrendelő által kikötött teljesítési bankgaranciát az I.r. alperes az I.r. alperesi beavatkozóval kötött bankgarancia szerződéssel biztosította. A bankgarancia szerződés biztosítására engedményezési szerződést kötött a beavatkozóval, a vállalkozási szerződésből a saját teljesítése alapján ráeső rész engedményezésével.

A vállalkozási szerződés nem részletezte a teljesített feladatokról kiállított részszámlázások mikéntjét. A megrendelő ragaszkodott ahhoz, hogy havonta az I.r. alperes által kiállított egyetlen számla kerüljön benyújtásra. A felperesek valamint az I.r. alperes 2006. december 19-én „Konzorciumi szerződést” kötöttek, amelyben a projekt munkálatait egymás között km szelvények meghatározásával felosztották, ennek megfelelően az egyes tagokra jutó építési munkálatok értékét %-os arányban meghatározták. Az I.r. felperes javára 38 %, a II.r. felperes javára 4 %, az I.r. alperes javára 58 % került meghatározásra. Kikötötték, hogy mindegyik szerződő fél jogosult és köteles a rá kiosztott részzszakaszt megvalósítani, és ennek fejében jogosult a ráeső vállalkozási díjra. Rögzítették, hogy az általános tételek címén (melyek a projekt lebonyolítása során a konzorcium egészének érdekében merültek fel) a megrendelő által fizetendő 1,495.826.831 Ft + ÁFA összegű vállalkozói díjrészt, valamint a bérleti és rezsi költségeket a fenti részesedési arányoknak megfelelően osztják meg. Rögzítették, hogy mindegyik konzorciumi tag köteles az általa vállalt projektrészhez szükséges építőanyagot, berendezést, ideiglenes létesítményt saját nevében, saját felelősségére beszerezni és finanszírozni, illetőleg az általa vállalt rész kivitelezése során az általa alkalmazott alvállalkozókat és beszállítókat kifizetni. Rendezték az eljárást arra az esetre, ha valamely tag csőd vagy felszámolási eljárás alá kerülne. Kikötötték, hogy az egyes szakaszokra a teljesítés megtörténtének igazolásától kezdődően az igény jogosultja kizárólag az a tag, amelyiknek a kivitelezési tevékenysége körében történt az igazolás kiadása. Megállapodtak abban is, hogy az I.r. alperes, mint a konzorcium képviselője a „Mérnök” által leigazolt teljesítés

igazolás alapján két számlát állít ki, az első számlában kizárólag a saját igazolt teljesítményét és az I.r. alperest megillető „Általános Tételek” 58 %-át, a másikkban kizárólag az I. és II.r. felperesek igazolt havi teljesítménye ellenértékét és az őket megillető Általános Feltételek %-át tünteti fel, és mindkét számlát egyidejűleg nyújtja be a megrendelőnek. Az I. és II. r. felperesek munkájának ellenértéke az I.r. alperesi beavatkozó mint letéteményes által kezelt letéti számlára utalandó. 2006. december 19-én ennek érdekében megkötötték a tagok, valamint az I.r. alperesi beavatkozó között a letéti szerződést.

A konzorciumi megállapodás ellenére a NIF a korábban kialakult gyakorlathoz ragaszkodva fogadta be a számlákat és teljesítette. A vállalkozási szerződés a részszámlázással kapcsolatosan nem került módosításra.

A 2007. februári teljesítésről az I.r. alperes 2007. márciusában 248,669.610 Ft, majd a 2007. márciusi teljesítésről 2007. áprilisában 237,369.962 Ft összegű számlát állított ki, amelyeket a megrendelő kiegyenlített. Az I.r. felperes 2007. áprilisában bruttó 94,483.052 Ft, a II. r. felperes pedig 2007. májusában bruttó 9.945.584 Ft általános költségre vonatkozó számlát állított ki az I.r. alperessel szemben, e számlákat az I.r. alperes nem egyenlítette ki.

Az I.r. alperes 2007. május 11-én állította ki a 2007. áprilisi teljesítésről 632,065.025 Ft-ról a megrendelő felé a számlát, amely számla az I.r. alperes projekt részével kapcsolatosan a vele szerződésben álló alvállalkozók által elvégzett munkákról került kiállításra. A számlát a megrendelő befogadta.

Az I.r. alperes 2007. május 22-én ezt az összeget a részére hitelt nyújtó III. r. alperesre engedményezte. A megrendelő 2007. június 5-én a 632,065.025 Ft vállalkozói díjat mint vitás követelést a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróságnál teljesítési letétként elhelyezte, a bíróság azt letétként elfogadta.

2007. május 30-án az I.r. alperes bejelentette az I. és a II. r. felpereseknek, hogy a projekt kivitelezésére nem képes, a konzorciumi tagságát azonnali hatállyal felmondta. Ezt követően az I. és II.r. felperesek vállalták a megrendelő felé, hogy egyetemleges felelősséggel folytatják a kivitelezést, a megrendelő pedig különböző kikötések teljesítése esetén a folytatáshoz hozzájárult.

Az I.r. alperes 2007. július 5-e óta felszámolás alatt áll, ezen eljárásban a felperesek hitelezői igényt jelentettek be, amelyből az ismertetett két számla összegét a felszámoló elismerte, más hitelezői igényeket vitatott.

A felszámolás alatt álló I.r. alperes pert indított a jelen per III. r. alperesével szemben a 2007. május 22-én kelt engedményezési szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt. A Komárom-Esztergom Megyei Bíróság a 14.G.40.152/2007/7. számú ítéletében

megállapította a szerződés érvénytelenségét, mely ítéletet a másodfokú bíróság helybenhagyta.

A jelen perben a felperesek a módosított és pontosított keresetükben elsődlegesen annak megállapítását kérték, hogy az I. és III. r. alperesek által 2007. május 22-én kötött engedményezési szerződés érvénytelen, mivel az a Ptk. 144. §-ába ütközik.

Másodlagos keresetükben elsődlegesen annak megállapítását kérték, hogy a megrendelő által 2007. június 5-én bírósági letétbe helyezett 632,065.025 Ft az I., II. r. felperesek, valamint az I.r. alperes közös tulajdonában áll és ezt bírói letétből az I.r. felperes mint a konzorcium új vezetője számára, de valamennyi konzorciumi tag javára kell kiutalni.

Kérték annak megállapítását is, hogy a bírósági letétbe helyezett összegnek I.r. felperes 30 %-ban, II. r. felperes 30 %-ban, az I.r. alperes pedig 40 %-ban jogosultja.

Az alperesek és az alperesi beavatkozó a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokon eljáró Fővárosi Bíróság a 14.G.41.371/2009/5. számú ítéletében a keresetet elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezése folytán hozott 11.Gf.40.107/2010/9. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Elfogadta az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, az utóbb felmerült adatok alapján annyival egészítette ki, hogy az I.r. alperes elleni felszámolási eljárásban az elsőfokú bíróság a felperesek vitatott hitelezői igényét elutasította; továbbá, hogy a letéti ügyben a bírósági eljárás folyamatban van.

Osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját avonatközásban, hogy a perbehozott engedményezési szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereset előterjesztésének nem állnak fenn a Pp. 123. §-ában foglalt feltételei.

Álláspontja szerint a letétbe helyezett összeg jogosultjának megállapítására irányuló kereset előterjesztésének fennálltak a törvényi feltételei, ezt a keresetet azonban a másodfokú bíróság is alaptalannak ítélte. Elfogadta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját, miszerint a követelés közös tulajdon tárgya nem lehet. Amennyiben többen tartanak igényt a követelésre, úgy a Ptk. 335. §-ában foglaltak az irányadóak. Mivel a letéti számlán elhelyezett összeg továbbra is követelés maradt, és mert a felek a szerződésben a díj tekintetében egyetemleges jogosultságot nem kötöttek ki, a felek nem kérhetik, hogy a bíróság az I.r. felperest mint a konzorcium új képviselőjét jogosítsa fel az összeg felvételére.

A másodfokú bíróság megítélése szerint a konzorciumi szerződés nem érvénytelen és nem hatálytalan. A szerződés a vállalkozók egymás

közötti jogviszonyát, az együttműködés részleteit szabályozta, ezért azt az N Zrt-nek jóváhagynia nem kellett, az I.r. alperes által elkövetett mulasztások pedig nem minősülnek a konzorciumi szerződés teljesítése megtagadásának. Azok csupán szerződésszegések, amelyek nem érintik a konzorciumi szerződés fennállását.

Álláspontja szerint viszont a 2006. december 19-én kötött megállapodás alapján nem jött létre a felperesek és az I.r. alperes között polgári jogi társaság, mert hiányzik az a lényeges szerződési feltétel, miszerint a felek közös haszon elérése érdekében működnek együtt egymással, vagyont közös tulajdonba nem utaltak, és nem közösen vállalták a vállalkozás tárgyát elkészíteni.

Végezetül megállapította, hogy a pertárgy értéke 632,000.000 Ft-ot tett ki.

A jogerős ítélet ellen a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, amelyben - tartalma szerint - annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni, - a letétbe helyezett összeg jogosultja személyének megállapítására vonatkozó rendelkezései - megváltoztatását és e körben a kereset teljesítését kérték.

A másodfokú bíróság által elkövetett jogszabálysértést a Pp. 206. §-ának, a Ptk. 94. §-a (2) bekezdésének, a 144. §-ának, a 335. §-ának, az 568., 570., 571., §-ának, valamint a Pp. 24. §-a (1) bekezdésében foglaltak megsértésében jelölték meg.

Vitatták, hogy a másodlagos kereseti kérelmük a megrendelő és a vállalkozók közötti jogviszonyukat érintette. Álláspontjuk szerint a bírósági letétbe helyezéssel a NIF a vállalkozási szerződést a maga részéről teljesítette. A felperesek vele szemben ezt követően követelést nem érvényesíthettek, kizárólag a letétbe helyezett összeg jogosultja személyének a megállapítását kérhették. Ez azonban kizárólag a vállalkozók belső jogviszonyának a vizsgálatát teszi szükségessé.

Megítélésük szerint tévesen helyezkedett a másodfokú bíróság arra a jogi álláspontra, hogy a követelés közös tulajdon tárgya nem lehet. A felperesek a pénzen mint dolgon fennálló közös tulajdoni helyzet megállapítását kérték. A közös tulajdon tárgya minden birtokba vehető dolog lehet, a pénzre a tulajdonjog szabályait megfelelően alkalmazni kell.

Vitatták, hogy a megrendelő és a vállalkozó között létrejött vállalkozási szerződésben a vállalkozók által vállalt egyetemleges kötelezettség nem jelentette egyidejűleg a munka után járó díj vonatkozásában a vállalkozók egyetemleges jogosultságát. Lényeges körülmény a perben, hogy az együttműködési szerződés alapján a konzorciumot az I.r. alperes képviselte és a számlákat mint a konzorcium akkori vezetője az I.r. alperes a saját nevében nyújtotta be. A számlatartozás beszédese pedig a konzorcium javára történt. Az I.r. alperesi előlegszámla mindhárom konzorciumi tag

teljesítésének az ellenértékét fejezte ki. Az egyik konzorciumi tag által a konzorcium javára számlázott árbevétel közös tulajdonként kell kezelni. Az I.r. alperes által kiállított számla közbenső elszámolások része volt és nem egy beazonosítható kivitelezési munka díja. Álláspontjuk szerint az együttműködési szerződésben sem osztották meg a felek az egymás közötti szolgáltatás teljesítésére vonatkozó kötelezettséget, csupán a tulajdoni arányok kerültek megjelölésre (40 %, 30-30 %). A százalékos megosztás pusztán arra vonatkozott, hogy ilyen arányban szereztek tulajdonjogot az együttműködés során keletkezett vagyonon és az eredményen is ilyen arányban osztoznak. Ilyen körülmények között az első és másodfokú bíróságnak a vállalkozók jogosulti egyetemlegességét meg kellett volna állapítani a vállalkozói díj vonatkozásában.

Hivatkoztak arra, hogy a harmadik részszámla kifizetési határideje 2007. július 10-e volt, amikor az I.r. alperes már nem volt tagja a konzorciumnak, így a beszedés joga kizárólag az I.r. felperest illette volna meg azzal, hogy elszámolási kötelezettség terheli a konzorcium volt és jelenlegi tagjával szemben. A konzorciumi szerződés 5.2.2. pontja valóban rendelkezik arról, hogy minden fél arra a vállalkozói díjra jogosult, amely őt ezen pont szerinti kivitelezési tevékenységre tekintettel megilleti, ez a rendelkezés azonban nem vonatkozik arra az esetre, ha valamely konzorciumi taggal szemben csődhelyzet vagy felszámolási helyzet áll fenn. Az I. r. alperes 2007. május 30-án értesítette a felpereseket, hogy kilép a konzorciumból, mert fizetéseképtelen helyzetbe került, és kijelentette, hogy az N Zrt-vel kötött fővállalkozási szerződés teljesítését szolgáló szerződésekből eredő jogosultságait átruházza a felperesekre. A fővállalkozási szerződés teljesítését szolgáló szerződések körébe tartozott maga a konzorciumi szerződés is, ettől az időponttól kezdődően a harmadik részszámla követelés jogosultja az I.r. felperes lett, akinek a konzorcium vezetői jogosultságát az N Zrt. elismerte, így a konzorciumi szerződés érvényességének és hatályosulásának esetén is a letétben lévő összeg jogosultjai a felperesek voltak, és az összeg csak az I.r. felperes részére lett volna kifizethető.

Előadásuk szerint a másodfokú bíróság jogsértéssel állapította meg, hogy az I.r. alperes terhére rótt mulasztások nem a konzorciumi szerződés teljesítésének megtagadását jelentették. Álláspontjuk szerint az I.r. alperes már a konzorciumi szerződés megkötése időpontjában tudta, hogy azt teljesíteni nem tudja. A saját teljesítése alapján járó követeléseit engedményezte a Bankra, ugyanakkor az engedményezett tőke összeget 43,871.000.000 Ft-ban jelölte meg, ami azonos a mindhárom konzorciumi tagot megillető vállalkozási díjjal. A letéti megállapodásban feltüntetett számlaszám megjelölése is a felperesekre sérelmesen történt. A felpereseknek nem volt tudomásuk arról, hogy a teljes vállalkozói díj engedményezésre került és ahhoz nem járultak hozzá. A teljesítés megtagadásának része volt az az I.r. alperesi magatartás is, amely szerint 2007. februárjában az N Zrt-nek írt levelében nem

a hozzájárulását kérte a konzorciumi szerződéshez, hanem arra kérte a megrendelőt, hogy a konzorciumi szerződés kikötéseit ne vegye figyelembe. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy az I.r. alperes a vele szerződött alvállalkozókat nem fizette ki, utóbb ezeket a kötelezettségeket „a felperes” rendezte. Az I.r. alperes konzorciumi megállapodás ellenére nem állította ki a megállapodás szerinti két számlát. A korábbi II.r. alperesnél történő letéti számlanyitás elmaradt, és a teljesítés megtagadását az I.r. alperesi képviselő is elismerte, amikor úgy nyilatkozott, hogy elfelejtette átutalni az általános költségekről kiállítottösszegekről a felperesekre jutó részt.

Előadták, hogy az együttműködési szerződés részét képezte a vállalkozási szerződésnek, ezért a konzorciumi szerződés hatályba lépéséhez az N Zrt. hozzájárulására volt szükség. Miután az N Zrt. ahhoz a hozzájárulását nem adta, a megállapodás nem lépett hatályba.

Vitatták a jogerős ítélet megállapítását, miszerint a felperesek és az alperes között nem jött létre polgári jogi társaság. Közös céljuk volt, hogy együttműködésük útján megvalósuljon az M7-es autópálya szakasz megépítése, a megrendelővel kötött vállalkozási szerződés teljesítése. Az egyetemleges kötelezettség a megrendelővel szemben önmagában a közös cél fennállására utal. A vállalkozás tárgyát közösen kívánták elkészíteni, és nem csupán azok egyes részeit kívánták külön-külön megvalósítani. Közös állították fel a projekt irodát és közösen nyújtották a bankgaranciát, amelyek a vállalkozói szerződés teljesítésének elengedhetetlen részét képezték. A közös cél elérése érdekében közös tulajdonba utaltak bizonyos vagyontárgyakat, a vagyoni hozzájárulás része volt S területén az építési iroda felállításával kapcsolatos költségek, a konténerek bérlése, fenntartása, az útépítéshez szükséges gépek és anyagok elhelyezésére szóló raktárak tárgyában kötött bérleti szerződések finanszírozása, az építési munkálatok finanszírozásához szükséges anyagi eszközök rendelkezésre bocsátása.

A felperesek álláspontja szerint tehát a 2006. január 27-én aláírt és a korábbival azonos tartalommal 2006. június 20-án keltezett együttműködési szerződéssel a felek között polgári jogi társaság jött létre. Az együttműködési szerződés egyes pontja is a konzorcium kifejezést használja, ami a PJT köznap kifejezése. Az ilyen társulásokot a bírói gyakorlat is polgári jogi társaságnak minősíti. E körben utaltak a BH 2004/474. sorszáma alatt megjelent eseti döntésre. Az eljáró bíróságok nem vették figyelembe, illetőleg nem tekintették vagyoni hozzájárulásnak a felperesek által a polgári jogi társaság rendelkezésére bocsátott vagyont. Nem vették figyelembe, hogy a közös teljesítés egyúttal közös tulajdont is keletkeztetett. Polgári jogi társaság esetén a bírói gyakorlat szerint a működés során szerzett dolgok a felek közös tulajdonába kerülnek. A koordinatív társaság maga is polgári jogi társaság a Ptk. 568. §-ának (1) bekezdése a koordinációs társaságra is

érvényes. Ennek elengedhetetlen eleme, hogy a társaság tagjai a nyereségből közösen részesüljenek és a veszteséget is közösen viseljék. A bírói gyakorlat (BDT 210/169.) a felperesi álláspontot támasztja alá. Eszerint ha a felek közös célja pályázati programban való együttes részvétel és ennek érdekében közöttük gazdasági tevékenységet is igénylő együttműködés jön létre a közös gazdasági érdekeik előmozdítására a megállapodás tartalmilag koordinatív polgári jogi társaság létrejöttét eredményezi. Közös célnak kell tekinteni, ha egy pályázati programban egy beruházásban való együttes részvételről van szó és ennek érdekében gazdasági tevékenységet is igénylő együttműködést folytatnak a résztvevők, összehangolják a gazdasági érdekek előmozdítására irányuló tevékenységüket, akkor is, ha egyébként az együttműködő felek nem ugyanazt a tevékenységet végzik, hanem a tagok között feladat megosztás alakul, azaz egymás munkáját kiegészítik. Végezetül sérelmezték, hogy az első és a másodfokú bíróság tévesen állapította meg 632,000.000 Ft-ban a pertárgy értékét.

Az I.r. alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérte.

-.-.-

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletét a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül, és azt a felhozott okokból nem találta jogszabálysértőnek.

A felperesek elsődlegesen annak megállapítását kérték, hogy a letétbe helyezett összeg a felek közös tulajdonában áll, amelyet az I. r. felperes mint a konzorcium vezetője részére, de valamennyi tag javára kell kiutalni. Másodlagosan annak megállapítását kérték, hogy az összegnek a felperesek 30-30 %-ban, az I. r. alperes 40 %-ban jogosultja. Keresetüket a közöttük 2006. január 27-én kötött és 2006. június 20-án azonos tartalommal újból írásba foglalt együttműködési megállapodásra, mint polgári jogi társaságot létrehozó szerződésre alapították azzal, hogy a 2006. december 19-én kötött konzorciumi szerződés az I. r. alperes általi teljesítés megtagadása miatt lehetetlenült. Ha a lehetetlenülés nem lenne megállapítható, úgy álláspontjuk szerint a megrendelő hozzájárulásának hiányában hatálytalan.

Helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a 2006. december 19-én kötött konzorciumi szerződés lehetetlenülése a felhozott okból nem következett be. Az I. r. alperes által elkövetett mulasztások - így az alvállalkozói díjak kiegyenlítésének elmulasztása, a 2007. február havi teljesítésről kiállított számlából az I.-II. r. felpereseket megillető összeg átutalásának elmaradása - nem jelentette a konzorciumi szerződés teljesítésének megtagadását.

A konzorciumi szerződésben a felek abban állapodtak meg, hogy a közöttük km szelvény szerint felosztott egyes útszakaszok

kivitelezését maguk végzik, maguk gondoskodnak az alvállalkozói szerződések megkötéséről, és az alvállalkozókat megillető díj kiegyenlítését is mindegyik fél maga végzi. A feleket a másik fél által foglalkoztatott alvállalkozók díjának kiegyenlítéséért felelősség nem terheli. Az a körülmény ezért, hogy az I. r. alperes a vele jogviszonyban álló alvállalkozók díját nem fizette meg, nem a konzorciumi szerződés teljesítésének megtagadását, hanem az alvállalkozási szerződés megszegését jelentette. Az, hogy a felperesek utóbb az I. r. alperes által ki nem fizetett alvállalkozói díjak kiegyenlítését a vállalkozási szerződés fenntartása érdekében magukra vállalták saját gazdasági döntésük volt.

Az I. r. alperes által a megrendelő felé 2007. februári teljesítésről kiállított számla alapján befolyt 248,669.610 Ft-ból az I. r. felperes részéről 2007. május 17-i esedékességgel 94,483.052 Ft-ról, a II. r. felperes részéről 2007. június 3-i esedékességgel 9,945.584 Ft-ról kiállított számlák kiegyenlítésének elmulasztása sem a teljesítés megtagadását, hanem a szerződés megszegését jelentette. Az I. r. alperes a számlákat befogadta, de azok kiegyenlítését elmulasztotta. A II. r. felperes által kiállított számla esedékességekor az I. r. alperes már bejelentette a konzorciumból való kiválását is.

Nem osztotta a Legfelsőbb Bíróság a felperesek álláspontját miszerint az I. r. alperes által a Bankkal kötött engedményezési szerződés tartalma is azt támasztotta alá, hogy az I. r. alperes megtagadta a szerződés teljesítését. A vitás engedményezési szerződésben az I. r. alperes csupán az őt megillető vállalkozói díj hányadot engedményezte.

A szerződés teljesítésének megtagadását nem igazolja az a nem bizonyított körülmény sem, hogy az I. r. alperes megtagadta a „második számla” kiállítását. A Pénzügyminisztérium 17/F. alatt csatolt nyilatkozata szerint az volt a megállapodás, miszerint a megrendelő felé a számlázást a megbízott I. r. alperes végzi, a tagok pedig a megbízottal szemben számláznak. A 2009. január 16-án tartott tárgyaláson felvett jegyzőkönyv 6. oldalán a felperesek megerősítették, hogy valóban ez volt a megállapodás a vállalkozói szerződés alanyai között. Tényként állapítható meg, hogy a felperesek a 2007. áprilisában és májusában a már ismertetett számláikat - a fentieknek megfelelően - nem a megrendelő, hanem az I. r. alperessel szemben állították ki, és neki rótták fel a fizetés elmaradását. Tekintve, hogy a megrendelő a februári teljesítés után járó vállalkozói díjat a felperesi számlák kiállítása időpontjában már kiegyenlítette, vele szemben ugyanezen teljesítésre vonatkozóan sem a felperesek, sem az I. r. alperes nem lett volna jogosult újabb számlát kiállítani. Ezt követően pedig nem igazoltak, sőt nem is állítottak olyan, általuk végzett

teljesítést, amelynek díját és költségeit számla alapján akár a megrendelőtől, akár az I. r. alperestől követelhetnék volna.

Nem osztotta a Legfelsőbb Bíróság a felperesek jogi álláspontját avonatközásban sem, hogy a 2006. december 19-én kötött konzorciumi szerződés nem lépett hatályba, mivel azt a megrendelő nem hagyta jóvá. A szerződés hatálybalépésre vonatkozó IX. fejezete nem szabta a hatálybalépés feltételéül a vállalkozási szerződés megrendelőjének hozzájárulását. Amennyiben a számlázással kapcsolatos új rendelkezés azért nem volt végrehajtható, mert a megrendelő a kialakult számlázási gyakorlattól nem kívánt eltérni, az a szerződés 11.2. pontja szerint nem érintette a szerződés többi rendelkezésének érvényességét és hatályosságát.

A konzorciumi szerződést a felperesek maguk is hatályosnak tekintették. Az I. r. alperessel szemben kiállított már ismerttetett számlákat a felperesek a szerződés rendelkezéseinek megfelelően állították ki. A számlázás jogcíme „általános költség” volt, ami szerepelt a konzorciumi szerződésben (szerződés 5.3.2. pontja), mértéke 38 % illetőleg 4 % (a szerződés 5.2.2. pontja) volt. Megállapítható tehát, hogy a 2006. december 19-én kötött konzorciumi szerződés lehetetlenülése nem következett be, és az a kifejtettek szerint hatályba is lépett.

Alaptalanul állították a felperesek miszerint közöttük a 2006. január 27-én és június 20-án kötött együttműködési szerződések alapján jött létre a Ptk. 568.§-ának (1) bekezdése szerinti polgári jogi társaság. A hivatkozott megállapodások polgári jogi társaságot alapító szerződésnek nem tekinthetők. A felek e megállapodásokban magukat a pályázaton személyes "részvételi jelentkezőnek" tüntették fel. Egymás közötti jogviszonyukra vonatkozóan csupán abban állapodtak meg, hogy „meghatározták a felelősségi köröket” miszerint az I. r. alperes felelősségi körébe a munkák 40%-a, a felperesek felelősségi körébe 30-30 %-a tartozik anélkül, hogy meghatározták volna mit értenek felelősségi kör alatt. Rendelkeztek továbbá a képviselő személyéről és a képviseleti joga terjedelméről. A fenti tartalommal létrehozott szerződés nyilvánvalóan nem elégíti ki a Ptk. 568.§-ának (1) bekezdésében írt, a polgári jogi társasággal szemben támasztott legalapvetőbb tartalmi követelményeket sem, így ha a felperesek között polgári jogi társaság létrejött, az kizárólag a 2006. december 19-én kötött konzorciumi szerződésen alapulhatott.

Helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a 2006. december 19-i konzorciumi szerződésnek nevezett megállapodás sem volt polgári jogi társaságot alapító szerződés. A Legfelsőbb Bíróság mindenben egyetért a másodfokú bíróság e körben kifejtett jogi álláspontjával. A közös cél csupán az volt, hogy a három vállalkozó megszerezze az M7 autópálya egy-egy km szelvény szerint

is meghatározott szakasza kivitelezésének jogát, egyedi kivitelezés és egyedi finanszírozás mellett. Közös tevékenység folytatása, közös haszon elérése és az azon való osztozkodásról nem rendelkeztek. A társaság által végzett tevékenység eredményeként nem keletkezett olyan vállalkozói díj, amelyen a felek mint a társaság tagjai közös tulajdont szereztek volna. Saját döntésük alapján sem került közös tulajdonba a megrendelőtől járó vállalkozói díj, mivel a közöttük létrejött megállapodás alapján minden vállalkozó az általa a saját útszakaszán elvégzett kivitelezés alapján őt megillető díjra, valamint az általános költségekből őt arányosan megillető díjra tarthatott igényt, az egyes vállalkozókat megillető összegek tehát nem kerültek közös tulajdonba.

Alaptalanul állították a felperesek, hogy a polgári jogi társaság létesítéséhez vagyoni hozzájárulást teljesítettek, a társaság vagyonába utaltak bizonyos vagyontárgyakat. A projekt iroda felállításával, a raktárak bérlésével kapcsolatos költségekről a szerződésében tételesen rendelkeztek, meghatározták, hogy azokat melyik fél tartozik viselni, és melyik számítható be az általános költségbe. A vállalkozási szerződésben eleve kikötötték, hogy a megrendelő előleg folyósítását nem vállalja. A konzorciumi szerződésben a felek akként rendelkeztek, hogy mindegyik fél maga köteles gondoskodni a számára kijelölt útszakasz kivitelezésével kapcsolatos bekerülési költségek finanszírozásáról. Az I. r. felperes a 3. számú előkészítő iratában e körben külön is hivatkozott arra, hogy 2007. január 15-én, május 25-én és július 2-án különböző összegeket bocsátott a konzorcium rendelkezésére amelyeket banki kölcsön felvétele útján teremtett elő. A banki kölcsön felvételét igazoló iratok viszont csupán a kölcsön felvételét bizonyították, továbbá, hogy az összeg az M7 autópálya építésének előfinanszírozására került a bank részéről folyósításra. Azt azonban nem igazolják, hogy nem az I. r. felperes által önállóan kivitelezett útszakasz munkálatainak finanszírozását szolgáltatta. A vállalkozók között ugyanis nem jött létre megállapodás valamely útszakasz építési munkáinak közös finanszírozásáról.

A felek között a már kifejtettek szerint nem jött létre polgári jogi társaság, és egymás között egyetemleges jogosultaknak sem voltak tekinthetők, a bírósági letétbe helyezett vállalkozói díjon közös tulajdon nem keletkezett, annak felosztására, az azzal való rendelkezésre nem a közös tulajdon szabályai az irányadóak. A felosztás aszerint történhet, hogy a letétbe helyezést megelőzően hatályos megállapodás szerint abból a felek egyenként milyen összeg felvételére jogosultak.

Az érvényes és hatályos 2006. december 19-én kötött megállapodás szerint minden felet a részére kivitelezésre kijelölt útszakaszon

általára végzett vagy alvállalkozókkal végeztetett munka után járó díjazás, és az általános költségekből a megállapodás szerinti összeg önállóan illette meg. Ez utóbbira a felperesek akkor lettek volna jogosultak ha bizonyítják, hogy a letett összeg vagy annak egy része a számukra kijelölt pályaszakaszon elvégzett munka ellenértékét takarja. Erre azonban a felperesek nem hivatkoztak, keresetük tényalapjaként nem jelölték meg.

Helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok a per tárgyának értékét is 630,000.000 Ft összegben. A Pp. 24. §-ának (1) bekezdése szerint a per tárgya értékének megállapításánál a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értéke az irányadó. A perbeli esetben a jogvita tárgya a bírósági teljesítési letétbe helyezett mintegy 630,000.000 Ft jogi sorsának eldöntése volt, ezért nem tévedtek az eljáró bíróságok a per tárgya értékének meghatározásában.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 11.Gf.40.107/2010/9. számú ítéletét - a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében - a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

A felperesek felülvizsgálati kérelme sikertelen volt, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint kötelesek az I.r. alperesnek egyetemlegesen a felülvizsgálati eljárással okozott költségét megtéríteni. Az I.r. alperes felülvizsgálati perköltsége a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a/ és b/ pontja, valamint (5) és (6) bekezdése szerint felszámítható az ÁFA-t is tartalmazó a kifejtett munkával arányos ügyvédi munkadíjat foglalja magában.

Budapest, 2011. április 19.

**Dr. Vezekényi Ursula s.k. a tanács elnöke,
Gyöngyösiné Dr. Gyügyei Klára s.k. előadó bíró,
Dr. Pethőné Dr. Kovács Ágnes s.k. bíró**

